

Ebele Wybenga

ONGEBONDEN WERK

Wat biedt het nieuwe auteurscontractenrecht
literaire auteurs in tijden van e-books?

VvA Studiemiddag 14 oktober

BARGAINS

Espresso Book Machine®

OVERZICHT

- verschuivingen in de boekenmarkt
- auteurscontractenrecht in ontwikkeling
- auteurs en hun honorering
- uitgevers en hun risico
- Duitse ervaringen
- nieuwe exploitatieverhoudingen

VERSCHUIVINGEN IN DE BOEKENMARKT

- traditionele schakels tussen auteur en lezer onder druk door digitalisering
- boek komt los van fysieke verschijningsvorm
- auteurs als uitgever
- nieuwe tussenpersonen

OPKOMST E-BOOKS

- groeimarkt, m.n. in VS (2011:half miljard \$)
- apparaat: nog geen standaard of monopolist
- nu nog addendum bij modelcontract
- 80 procent van prijs gedrukt boek
- royalty: 25 procent
- geen vaste boekenprijs

LUG/VVL

MODELCONTRACT

- exclusieve licentie
- normerend karakter
- advies-royaltypercentages
- inspiratie voor dwingendrechtelijke bepalingen auteurscontractenrecht
- vertrouwensrelatie

AUTEURSCONTRACTEN- RECHT IN ONTWIKKELING

- IVIR rapport (2004)
- Rapport Commissie Auteursrecht (2006)
- voorontwerp auteurscontractenrecht (2010)
- wetsvoorstel auteurscontractenrecht (2011)

	IVIR/WODC	Commissie Auteursrecht	Voorontwerp	Wetsvoorstel
onoverdraagbaar auteursrecht			◆	
periodieke opzegbaarheid exclusieve licentie			◆	
billijke vergoeding			◆	◆
bestsellerregel	◆	◆	◆	◆
non-usus regel	◆	◆	◆	◆
in dubio pro autore	◆			
voorrangsregel collectieve afspraken	◆			
ontheffing kartelverbod	◆			
vernietigbaarheid ongeoorloofde bedingen		◆	◆	◆

	LUG/VVL Modelcontract	BW	Duitse wet (UrhG)
onoverdraagbaar auteursrecht	exclusieve licentie		◆
periodieke opzegbaarheid exclusieve licentie	vertrouwen als basis duurovereenkomst		
billijke vergoeding			◆
bestsellerregel		6:258	◆
non-usus regel	uitgeefplicht	6265	
in dubio pro autore			
voorrangsregel collectieve afspraken	normatief' modelcontract		
ontheffing kartelverbod			
vernietigbaarheid ongeoorloofde bedingen			

AUTEURS EN HUN HONORERING

- primair doel auteursrecht: bescherming economische en morele belangen auteur
- literaire markt heeft 'winner takes all karakter': (verkoop) succes bepaalt onderhandelingspositie
- Kretschmer & Hardwick 2007: Duits en Engels auteursrecht schiet tekort
- Professionele schrijvers leiden 'portfolio lives'

UITGEVERS EN HUN RISICO

- uitgever als totaalexploitant
- ‘voor eigen rekening en risico’
- exploitatie nevenrechten wint aan belang
- interne subsidiëring
- juridische fictie: auteur als zelfstandig ondernemer

DUITSE ERVARINGEN

- billijke vergoeding en verruimde bestsellerregel sinds 2002
- sindsdien geen meetbaar verbeterde inkomenspositie Duits auteurs
- getroffen collectieve vergoedingsregel verankert status-quo
- gevaar voor verstarring: uitspraak Bundesgerichtshof: procentuele bovengrens billijke vergoeding afgeleide rechten vertalers

NADELEN BILLIJKE VERGOEDING

- wat is billijk?
- in Duitsland niet het beoogde effect
- maakt uitgevers voorzichtiger
- gevaar voor verstarring: onveranderlijke standaard of zelfs bovengrens ipv minimum

VOORDELEN OPZEGBARE EXCLUSIEVE LICENTIE

- geen vertrouwensbreuk maar zakelijke afweging
- voor innovatieve uitgevers: vaker de kans onvoldoende benutte rechten te verwerven
- voor ondernemende auteurs: onafhankelijkheid om toegenomen exploitatiemogelijkheden te gebruiken
- pleidooi voor een vergelijkbare regel in DE

ADVIES VOOR PARLEMENTARIËRS

- billijke vergoedingsregeling: weg ermee
- toevoegen: generieke ontheffing
kartelverbod voor honoraria-afspraken
tussen uitgevers en auteurs
- dwingendrechtelijke regels laten wijken
voor branchebrede afspraken
- vijfjaarlijkse opzegbaarheid exclusieve
licentie: terug erin

NIEUWE EXPLOITATIE- VERHOUDINGEN

- toetreders: literair agenten, webwinkels, nieuwe media giganten (amazon, apple, google)
- modelcontract met andere exploitanten?
- minimumbescherming dwingendrechtelijk auteurscontractenrecht plus onderhandelingsvrijheid

ebelewybenga.nl/scriptie.pdf

ebelewybenga@gmail.com